

LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÓ

Tisztelt Vámosgyörki lakosok!

A körülöttünk lévő világ folyamatosan változik. Ezek a változások veszélyeket hordoznak magukban. Fontos, hogy ezekre az új kihívásokra, veszélyekre megfelelő válaszreakciót adjunk.

Az emberi élet és az anyagi javak biztonsága mindenki számára fontos. Elég csak az utóbbi évtizedek eseményei közül megemlítenem a 2000. évi tiszai árvizet, a 2010-ben bekövetkezett borsodi árvizet és a kolontári vörös iszap katasztrófát. Ezek az események, valamint a kezelésük során tapasztaltak ösztönözték arra a jogalkotókat, hogy a 10 éve hatályban lévő katasztrófavédelmi törvényt új törvény váltsa fel.

2012. január 1-én hatályba lépett az új katasztrófavédelmi törvény, mely megteremtette a szükséges változtatások alapjait. Magyarországon minden települést kockázatelemzésnek vetettek alá, melynek eredményeként a településeket katasztrófavédelmi osztályokba sorolták. Három osztály létezik, melyből az I. kategóriába tartozó települések a legveszélyeztetettebbek.

Településünk a kockázatelemzés és kockázatbecslés alapján az I. kategóriába tartozik. A fő veszélyeztető tényezők az alábbiak:

- 1. Opál tartálpark területén bekövetkező esetleges tüzeset és robbanás.**
- 2. Rédei patak árvíz veszélyeztetése**
- 3. Rendkívüli időjárásból (téli, hőség, vihar, hirtelen nagy mennyiségű csapadék) adódó veszélyforrások**

A válsághelyzetek kezelésében a meglévő jogszabályi kereteken túl szükség van az azt végrehajtó erőkre és eszközökre.

A település katasztrófavédelmi osztályba sorolása, valamint a lakosság létszáma alapján a jogszabályban előírtaknak megfelelően a fenti veszélyhelyzetek kezelésére és a minősített időszakos feladatok ellátására 50 fős polgári védelmi szervezetet hoztunk létre településünkön. A polgári védelmi szervezet létrehozásának célja saját önmentő képességünk a fokozása.

Mi is valójában a polgári védelmi szolgálat?

A polgári védelmi szolgálatot nem a 2012. január 1-jén hatályba lépett új katasztrófavédelmi törvény vezette be a köztudatba, az már mintegy háromnegyed évszázados múltra tekint vissza. Az új katasztrófavédelmi törvény csupán egységes keretbe foglalta a polgári védelmi szolgálattal kapcsolatos szabályozást.

A polgári védelmi kötelezettség tehát nem újdonság. A természeti és civilizációs katasztrófák elleni védekezésbe az állampolgárok bevonása eleddig is szükséges volt, és ez nem is változott. Adódhat az állam életében olyan rendkívül súlyos katasztrófa, amikor a mintegy 12.000 fős hivatásos katasztrófavédelmi szerv állománya nem elegendő a védekezéshez, a károk megelőzéséhez. Ennek eklatáns példánya lehet egy több megyére kiterjedő árvíz. Ebben az esetben a polgári védelmi szervezetek alkalmazhatóak például a homokzsákok pakolásához, ami - azon túl, hogy nagy létszámú erő szükséges hozzá - nem igényel különösebb szakértelmet.

A fenti példát továbbgondolva a polgári védelmi szervezetek nem csupán homokzsákokkal történő töltéserősítési munkákra alkalmazhatóak, hanem az ellátandó feladataik szerint egységekre bonthatók. Katasztrófa esetén ugyanúgy alkalmazhatóak műszaki feladatokra, egészségügyi ellátásra, kitelepítésre, befogadásra. A polgári védelmi szervezeteknek mind a létrehozása, mind az alkalmazása szigorú jogszabályi keretek között, szigorúan katasztrófavédelmi szakmai szempontok alapján történik. Azok csak a katasztrófavédelmi törvényben meghatározott feladatokra vehetők igénybe, valamint fegyveres összeütközés idején végrehajtandó polgári védelmi feladatokat láthatnak el. Jelenleg is folyamatban van a polgári védelmi szervezete beosztott személyek alapképzése.

A fentiekén túl megváltozott a veszélyelhárítási tervezés rendszere is. Elkészült településünk veszélyelhárítási terve, melyben kiemelt szerepet kap a lakosság védelme.

A veszélyeztető tényezőket figyelem bevéve évente tájékoztatjuk a lakosságot a településünkön jelentkező veszélyeztető tényezőkről és az ellenük való védekezés lehetőségeiről, a követendő magatartási szabályokról.

Kérem, hogy figyelmesen tanulmányozza át az alábbi ajánlásokat!

TELEPÜLÉSÜNKÖN JELENTKEZŐ VESZÉLYFORRÁSOK

1. Természeti eredetű veszélyek

Árvíz: a folyó vízszintje hóolvadás, jégtorlódás vagy heves esőzések miatt megemelkedik, majd kilép a medréből és elárasztja a vidéket. Víz alá kerülhetnek lakot települések, ipari és más objektumok, termőföldek; sérülhetnek a víz-, gáz-, villamos és hírközlő berendezések; fertőzés és járványveszély alakulhat ki. Településünkön a Rédei patak a potenciális veszélyforrás. A védekezés elősegítése mellett fontos, hogy legyünk felkészültek egy esetlegesen kialakuló árvízi károsító jelenséggel szemben.

Megelőzés szempontjából fontos, hogy a belterületi vízelvezetők állapota folyamatosan megfelelő legyen, ezért valamennyi telektulajdonos köteles az ingatlana előtti vízelvezető árkot, átereszt tisztán tartani.

Készüljön fel!

- Készítsen elő zseblámpát, elemes rádiót, mobiltelefont, illetve ezekhez tartalék elemeket és akkumulátorokat!
- Szerezzen be megfelelő védőruházatot: gumicsizmát, vízhatlan ruhákat, kesztyűt!
- Az udvarról vigyen be a lakásba minden olyan dolgot, amit a víz elsodorhat, vagy amiben kárt tehet!
- Értéktárgyait, háztartási eszközeit vigye fel a padlásra illetve az emeletre, vagy szállítsa el!
- Ha van rá lehetősége, segítsen a szomszédjainak, ismerőseinek, vagy jelentkezzen a hatóságoknál önkéntesnek!

Magatartási szabályok árvízveszély, kitelepítés esetén:

A megáradt folyóvíz kiszámíthatatlan, ne menjen bele!

Ha előntött területen, úttesten gyalogosan kell áthaladni, legalább ketten induljanak el, hogy segítséget tudjanak nyújtani egymásnak. Előtte győződjenek meg a víz mélységéről, és vegyenek fel megfelelően védő lábbelit. A leszakadt villanyvezeték életveszélyes!

- Ha lehet, figyelje a külső tájékoztatást, a televízió és a rádió híradásait, a hangosbeszélőt, a szírenát!
- Ne telefonáljon, csak segélykérési céllal, mert a mentőerőknek szükségük lehet a vonalakra.
- Ha a hatóság a lakóhely elhagyására szólítja fel, kövesse az utasításokat!
- Kitelepítés során érvényesül a család együtt-tartásának elve. Mielőbb térjen a lakásába, hogy a kitelepítésre, kimenekítésre a család együtt tudjon felkészülni!
- Ha a veszélyhelyzet bekövetkeztekor a tanulók az iskolában tartózkodnak, az osztályok tanulóiért a nevelő felel, ő viszi őket a kitelepítési gyülekező helyre, a befogadási helyen leadja a névsorukat.
- Készítse össze családjá számára hátizsákban vagy válltászában - hogy a keze szabadon maradjon - a legszükségesebb személyes felszereléseket (veszélyhelyzeti csomag).
- A lakásból való távozáskor zárja el víz-, gáz- és elektromos vezetéket!
- Csukja be az ablakokat, az ajtókat kulccsal zárja be!

- A kályhákban, tűzhelyekben égő tüzeket oltsa el!
- A megadott gyülekezőhelyet lehetőleg gyalog, a kijelölt útvonalon közelítse meg!
- Csoportosan közlekedjen, hogy segíthessenek egymáson!
- Ne hallgasson rémhírekre, ne terjessze azokat!
- Mindenki eldöntheti, hogy a kijelölt befogadásra helyre vagy rokonokhoz, ismerősökhöz megy-e.
- A gyermekekre, idősekre és betegekre különösen oda kell figyelni. A gyülekezőhelyen be kell jelenteni a mozgásképtelen betegeket, akiket a mentő egységek szállítanak el, de őket magukra hagyni nem szabad.
- Ne veszélyeztesse senki az életét a család értékeinek védelmével, mert a hátra maradt ingatlanok, egyéb vagyontárgyak őrzését a rendőrség, polgárőrség, őrző-védő szervezetek végzik.
- Ne kíséreljen meg átkelni a hömpölygő vízen, mivel nem ismeri annak mélységét és sodrásának erejét. Már a 20 centiméter magasságú vízfolyás is ledöntheti az embert a lábáról.
- Autóval se kísérelje meg az átkelést az áradaton. Már a 30-40 centiméter mélységű víz is károsíthatja gépjárművét olyan mértékben, hogy az leálljon.

Veszélyhelyzeti csomag: könnyen szállítható, max.. 20 kg súlyú, feltüntetve rajta a tulajdonos neve.

A csomag tartalmazza:

- a személyi okmányokat, értéktárgyakat, készpénzt, bankkártyát,
- két-három napi élelmiszert (naponta szükséges 3000-3600 kalóriatartalmú konzerv, nem romlandó élelmiszer, egy liter ivóvíz),
- az évszaknak megfelelő lábbelit, felsőruházatot, fehérneműt,
- tisztálkodási eszközöket,
- rendszeresen használt gyógyszereket, gyógyászati segédeszközöket (a gyógyszerérzékenységet jelezni kell),
- takarót (esetleg hálózsákot, gumimatracot),
- ha van, hordozható rádiót,
- a gyermek kedves játékát, megnyugtatásul.

Tudnivalók a visszatelepítésről:

A veszély elmúltával a kitelepített lakosság visszatérhet a lakhelyére. A visszatérés lehetőségének megállapítása a katasztrófavédelmi és a vízügyi szakemberek feladata.

Akiket szervezett formában telepítettek ki, azokat szervezett formában telepítik is vissza. Amennyiben önállóan tér vissza, ezt feltétlenül jelezze lakhelyén.

- A településre csak akkor szabad visszatérni, ha megtörtént a fertőtlenítés.
- Ha az orvosok javasolják, adassa be a védőoltást!
- Ha a házán, lakásán repedéseket, töréseket lát, kérje a szakemberek véleményét lakása biztonságát illetően!
- Romosodás esetén a romok eltakarítása nagy körültekintést igényel, mert a romok mozgatása újabb omlást idézhet elő. Sose kezdjen egyedül a munkához, kérje a szakemberek segítségét!
- Az állati tetemeket, szemetet, amelyet a víz hordott az udvarára, kertjébe, ne ássa el! A szakemberek begyűjtik azokat.
- A vizet, villanyt, gázt csak a vezetékek és a hálózat ellenőrzése után lehet bekapcsolni.
- Az átázott elektromos készülékeket, a gázkazánt, konvektorokat üzembe helyezés előtt vizsgálta meg szakemberekkel!
- A vezetékes víz használata a hatóságok engedélye alapján történhet meg.
- A kút vize sokáig alkalmatlan még emberi, állati fogyasztásra, használata csak fertőtlenítés és ellenőrzés után lehetséges.

Szélvihar: a 70 km/h-nál erősebb szélvihar emberre, állatra veszélyes viharhárokat okozhat.

- szilárd építményekről leszakíthatja a tetőfedeleket,
- súlyosan megrongálhatja az energiaellátás és távbeszélő berendezések vezetékeit,
- könnyű épületeket dönthet össze,
- közlekedési zavarokat, akadályokat idézhet elő,
- fákat törhet ki.

Megelőzés szempontjából fontos, hogy a lakóépületeink karbantartása folyamatos legyen (tető kúpok rögzítése, sérült cserepek cseréje, széldecskák alkalmazása, esőcsatornák rögzítettsége stb.). Kísérje figyelemmel az Országos Meteorológiai Szolgálat médiákban leadott közleményeit! A különböző riasztási fokozatok elrendeléséről az önkormányzat is tájékoztatja a lakosságot.

Mi a teendő szélviharban? Hogyan védekezzünk szélvihar ellen, ha szabad ég alatt tartózkodunk?

- Viselkedjünk nyugodtan, körültekintően!
- Ha lehet, keressünk védett, stabil helyet (épület, aluljáró)!
- Távol haladjunk a fáktól, épületektől, hogy a letört ágak, cserepek, üvegszilánkok ne okozzanak sérülést.
- Védjük szemünket a portól, fejünket a szél sodorta tárgyaktól, ágaktól stb.
- Oszlopba, kerítésbe kapaszkodjunk, hogy ne sodorjon el az erős szél!
- Tartsuk, védjük erősen a kisgyerekeket, ne szakadjunk el társainktól!
- A járműveket, sátrakat, gyenge szerkezetű építményeket hagyjuk el, mert bentről nem lehet érzékelni a fenyegető veszélyt (pl. rádőlhet a fa).
- Leszakadt villamos távvezeték megközelíteni is életveszélyes!
- Szabadban végzett tűzveszélyes tevékenységet azonnal abba kell hagyni, a tüzet el kell oltani (pl. gázégetés kertben, tábortűz, szalonnasütés, kerti parti)!
- Csónakázni, fürdőzni erős viharban életveszélyes! Nagyobb vízfelület fölött összefüggő vízfüggöny alakulhat ki, emiatt a jól úszók is megfulladhatnak. Vegyük komolyan a viharjelzéseket!
- Az állatok viselkedése kiszámíthatatlanná válik, megvadulhatnak, ezért ne érjünk hozzájuk! A háziállatokat zárjuk be!
- Ha az előrejelzéseket követően van rá időnk, a ház körül található fák meggyengült ágait vágjuk le!
- A ház környékéről gyűjtsünk össze és vigyünk be az épületbe minden olyan tárgyat, amit a szél felkaphat (pl. műanyag kerti bútorok, szerszámok) – ezek ugyanis súlyos sérüléseket okozhatnak.

Óvintézkedések az épületen belül:

- Az ajtókat, ablakokat zárjuk be, ne menjünk ki a szabadba!
- Ne hagyjuk a kisgyerekeket, betegeket felügyelet nélkül, lehetőleg senki ne maradjon egyedül!
- Készüljünk fel áramszünetre (elemlámpa előkészítése)!
- Áramtalanítsuk az elektromos berendezéseket!

Heves zivatarok: A zivatar olyan légköri jelenség, amelyet egy vagy több elektromos kisülés (villám) és /vagy dörgő, esetleg éles, csattanó hang formájában észlelünk. Magasra törő zivatarfelhők környezetében erős fel- és leáramlási területek váltakoznak kis távolságon belül. Emiatt általában kis területre korlátozódva ugyan, de rendkívül veszélyes kísérőjelenségek kialakulására is számíthatunk egy-egy heves zivatar idején. Előfordulhat nagy méretű (legalább 2 cm átmérőjű) jég vagy erős vihar (90 km/h fölötti szélökés). Extrém esetben azonban sokkal nagyobb méretű jégdarabok is hullhatnak, és orkán erejű (119 km/h fölötti) szélroham is kialakulhat. Intenzív zivatarokhoz hirtelen lezúduló nagy mennyiségű csapadék is társulhat, ekkor a kis vízhozamú patakok pillanatok alatt hömpölygő folyókká szélesedhetnek. Az előbb említett veszélyes jelenségek bekövetkezési valószínűsége egy-egy heves zivatar estén- azok kifejezetten helyi jellege miatt viszonylag csekély, szerencsés esetben nem is érintenek lakott települést. Több heves zivatar összekapcsolódásakor zivatarláncról (zivatarrendszerről) beszélünk, ebben az esetben már a veszélyes kísérő jelenségek nem csak egy-két települést, hanem akár több megyét, régiókat is érinthetnek.

A károk csökkentésének lehetőségei:

- A vízvezető árkok és áttereszek karbantartása, rendszeres tisztítása megkönnyíti a víz természetes úton történő mielőbbi eltávozását.
- Meg kell oldani az épületek tetőzetéről a csapadékvíz elvezetését, és az épületek falaitól, illetve alapjától való távoltartását.
- A talajszint alatti tárolóterek, pincék, garázsok bejáratát úgy kell kialakítani, (esetleg utólagosan úgy kell átalakítani), hogy 10-15 centiméter magasságú víz ne tudjon behatolni. Ezek a helyiségek szükség esetén homokzsákokkal is megvédhetők az elöntéstől.
- Azokban az épületekben, amelyek járószintje nem, vagy csak kismértékben magasabb, mint a talajszint, és fennáll a vízbetörés veszélye, mindenféle vegyszert, mérget, permetezőszert olyan magasan kell elhelyezni, hogy az esetleg behatoló víz ne tudja elsodorni, illetve feloldani azokat.

Mit tegyünk?

- A legfontosabb feladat a víz elvezetése. Ennek érdekében figyelemmel kell kísérni az elvezető csatornák és áttereszek állapotát, szükség szerint el kell hárítani a víz útjába került akadályokat. Amennyiben a felgyülemlett csapadékvíz elvezetése gravitációs úton nem oldható meg, és lehetőség van annak átemelésére, az időjárás-előrejelzés pedig indokolja ezt, úgy meg kell kezdeni a szivattyúzást!
- Célszerű mindazon tárgyak rögzítése, amelyeket a víz elsodorhat. Ez történhet lesúlyozással vagy a talajhoz történő rögzítéssel.
- Ha a szabadban végzett munkálatok során elengedhetetlen elektromos berendezések (gépek) használata, azokat mindig a legnagyobb elővigyázatossággal kezelje, tekintettel a fokozott áramütés-veszélyre.
- Fokozott óvatossággal közlekedjen a víz alatt álló területen akkor is, ha az elöntés csak néhány centiméter. A víz alatt ugyanis - láthatatlanul - gödrök, éles, hegyes tárgyak lehetnek, amelyek balesetet okozhatnak.
- Víz alá került területen csak különösen indokolt esetben kísérelje meg a gépkocsival történő közlekedést. Fel kell készülnie a jármű azonnali elhagyására, ha a vízszint emelkedik, vagy el akarja sodorni a gépkocsit. Figyelembe kell vennie, hogy bizonyos vízmagasság felett a személygépkocsi nem képes haladni, és irányíthatatlanná válik.
- A vihar elmúltával meg kell vizsgálni a lehetséges veszélyforrásokat. Alaposan szemügyre kell venni a fákat, a veszélyesnek ítélt ágakat le kell vágni. A hosszabb időn keresztül elöntés alatt álló területen lévő fák gyökerei meglazulhatnak, és veszélyessé válhatnak. Ezeket ki kell vágni.
- Az épületek szerkezeti elemeit, elsősorban a tetőszerkezetet és a kéményeket – szükség esetén szakember közreműködésével – meg kell vizsgálni, és a baleseti veszélyforrásokat meg kell szüntetni.

Villámcsapás:

Az emberek legnagyobb része, legyen az felnőtt vagy gyerek, fél a villámlástól. Van, aki a hangjától, más attól, hogy őt „tekinti” majd célpontnak a villám. S ez a félelem nem is alaptalan, hiszen rengeteg olyan esetről hallottunk már, amikor a villám nagy pusztításokat végzett. Manapság már sokkal nagyobb biztonságban vagyunk, nem veszélyeztet bennünket annyira a villámcsapás, mint régen élő rokonainkat, ugyanis a házak villámhárítóval vannak ellátva, így elég bent tartózkodnunk, s nincs mitől félni. Azonban előfordulhat, hogy olyankor kap el egy hatalmas vihar, amikor a legkevésbé számítanánk rá, ráadásul egy perc alatt jön, így még időnk sincs arra, hogy behúzódjunk valahová. Akiket villámcsapás ér, többnyire súlyos égési sérüléseket szenvednek. A villámcsapás az exponált helyen (hegytetőn, sík terepen, nagyobb vízfelületen) tartózkodókat veszélyezteti.

Védekezés villámcsapás ellen:

- Ha nagy villámlással járó vihar közeleg, vagy kap el minket, húzódjunk be valahová (ne magányosan álldogáló fa alá)! A legjobb egy ház vagy egy üzlet.
- Ha gépkocsiban ülünk, az ablakokat zárjuk be, a fém részeket ne érintsük meg!
- Hagyjuk el a kimagasló vagy exponált helyeket!
- Barlang, mélyedés akkor nyújthat védelmet, ha legalább 1,5 méter mély.
- Kerüljük a nedves talajt, azonnal hagyjuk el a vízfelületeket!
- Kerüljük a köömlás veszélyes szakadékokat!
- Védekezhetünk úgy is, ha 10-30 cm vastag szigetelőrétegre állunk (száraz kő, ruhanemű).
- Nem ajánlott öreg, magányosan álló fa alatt táborozni, mert a lezuhanó ágak összezúzhatják a sátrat, és a villámcsapás veszélye is itt a legnagyobb.

Hőség: hőhullám = 3, egymást követő napon a napi átlaghőmérséklet 26,6 °C felett van.

Veszélyeztetett csoportok: bárkinek okozhat egészségi panaszokat, kellemetlen tüneteket, rosszullétet a kánikula, de vannak különösen veszélyeztetett csoportok. Ilyenek például a

- csecsemők és a fiatal kisgyermek,ek,
- 65 évnél idősebbek, fogyatékosok, szívbetegségekben és magas vérnyomásban szenvedők,
- fiatalok.

Hőhullám okozta káros egészségi hatások, magas hőmérséklet okozta megbetegedések:

- bőrkiütés,
- fáradtság,
- görcs,
- hirtelen ájulás,
- kimerülés,
- stroke.

A legtöbb hőséggel összefüggő betegség (kivéve a bőrkiütés és a görcs) annak a következménye, hogy különböző súlyú elégtelenségek következnek be a hőszabályozó rendszerben. Ráadásul, számos más, ún. prediszponáló tényező felgyorsíthatja a magas testhőmérséklet kialakulását.

Prediszponáló tényezők: kor, akklimatizálódás hiánya, dehidratáció (csökkentett tápanyag és folyadékbevitel, vizelethajtó tabletták, alkoholfogyasztás), gyógyszereszedés, mozgás hiány, túlsúly, fáradtság, alváshiány, hosszú, magas intenzitású edzés, védőruha.

Megelőzés lehetőségei általában

Mit igyunk	Mit ne igyunk
<ul style="list-style-type: none"> • víz, ásványvíz, tea, • szénsavmentes üdítők • paradicsomlé, • aludttej, kefir, joghurt • levesek 	<ul style="list-style-type: none"> • kávé, alkohol tartalmú italok • magas koffein és cukortartalmú szénsavas üdítők

Megelőzés lehetőségei célcsoportonként

- csecsemők és kisgyermekek

- Akinek van elektromos ventilátora, használja a nagy melegben! Lehetőleg éjjel szellőztessen!
- Széles karimájú kalappal, napszemüveggel és naptejjel védje magát és gyermekét!
- Csecsemőket, kisgyermekeket árnyékban levegőztessünk!
- Ne sétáltassunk a hőségben kisbabát!
- Sose hagyjunk gyermekeket, állatokat (kutyát) zárt, szellőzés nélküli, parkoló autóban!
- A babák különösen sok folyadékot igényelnek a szoptatáson kívül is, mindig kínáljuk őket tiszta vízzel, vagy pici sót is tartalmazó, citromos teával a szoptatás után!

- 65 évnél idősebbek, fogyatékosok, szívbetegségekben és magas vérnyomásban szenvedők

- A forró napokon azok, akik szívgyógyszert szednek, a vízajtás mellett is fogyasszanak elegendő mennyiségű folyadékot, azaz a szokásosnál egy literrel többet!
- A 65 évnél idősebbek, különösen a szívbetegségekben és magas vérnyomás betegségben szenvedők a melegben fokozódó panaszaikkal azonnal forduljanak orvoshoz!
- Nagy melegben zuhanyozzon langyos vagy hideg vízzel akár többször is!
- Ha van elektromos ventilátora, használja a nagy melegben!
- Kánikulai napokon a különösen meleg, dél körüli, kora délutáni órákat töltse otthon, besötétített szobában, viszonylag hűvösben!
- Forró nyári napokon ne a legmelegebb órákra időzítse a piaci bevásárlást!

- Fiatalok

- Ha kánikulában a szabadban sportolsz, gyakran hűtsd magad és fogyassz legalább 4 liter folyadékot! Fontos a só pótlás is!
- Széles karimájú kalappal, napszemüveggel védj magad a nap égető erejétől!
- Könnyű, világos színű, bő szabású, pamut alapanyagú ruhát hordj forró napokon!
- Bőrtípusodnak megfelelő fényvédő krémmel naponta többször kendd be bőrödöt! (Ha nagyon világos a bőröd, kék a szemed, használj 10 feletti napvédő faktorú naptejet!)
- Nagy melegben zuhanyozz langyos vagy hideg vízzel akár többször is!
- Tölts 1-2 órát légkondicionált helyiségben!

Téli rendkívüli időjárás:

Várható következmények:

- Hófúvások, hótorlaszok, sínek felfagyása, jégréteg kialakulása miatt fennakadások lehetnek a (közúti, vasúti, légi) közlekedésben.
- A közlekedés nehézségei miatt akadózhat az alapvető élelmiszerellátás, az egészségügyi ellátás, a betegszállítás, gyógyszerek beszerzése.
- A hófúvások településeket zárhatnak el a külvilágtól, járművek akadhatnak el az utakon.
- Az elakadt járművekben az utasok testhőmérséklete erősen lecsökken, fagyási sérüléseket szenvedhetnek.
- A gázvezetékek befagyása miatt a vezetékes gázellátás ideiglenesen leállhat.
- Az elektromos áram felhasználásának növekedése, esetleg ráfagyott jégréteg miatt átmeneti zavarok keletkezhetnek az áramszolgáltatásban.
- A hó súlyától az épületek tetőszerkezete károsodhat.

Ajánlott magatartási szabályok:

Figyelje az időjárás jelentést, hogy időben fel tudjon készülni!

Otthonunkban - átmeneti áram- illetve energia kimaradás esetén:

- Hagyományos tüzelőberendezés (pl. kandalló) használata esetén különös figyelemmel kell lenni a tüzmelőzésre, füstelvezetésre.
- Azokat a PB gázzal üzemelő fűtőkészülékeket, amelyek nincsenek a kéménybe kötve, vagy az égéstermékek szabadba történő kivezetése más módon nem megoldott, soha ne üzemeltesse folyamatosan zárt térben. A helyiség nagyságától és a fűtési fokozattól függően legalább egymásfél óránként szellőztetni kell a helyiséget, ellenkező esetben a felgyülemelő égéstermékek mérgezést okozhatnak.
- A gázszolgáltatás ideiglenes kimaradása esetén ne hagyja nyitva a fűtőkészülék elzárócsapját!
- Gondoskodjék szükség-világítóeszközökről (pl. palackról működtethető gázlámpa, elektromos lámpa)!
- Tartson üzemképes állapotban egy elemről működtethető rádiót, és biztosítson hozzá tartalék elemeket!
- Tároljon otthonában legalább 3 napra elegendő élelmiszert az egész család számára!
- Legyenek otthon alapvető gyógyszerek, kötszerek, ha csecsemő van a családban, számára tápszerek.
- Csak a legszükségesebb telefonhívásokat bonyolítsa le, mert a hálózatra a mentésben résztvevőknek van szüksége.

Utazásnál:

- Szélsőséges időjárási viszonyok között nem biztonságos az utazás, különösen, ha nagyobb távolságra kell eljutni.
- Ha feltétlenül szükséges útnak indulni, mindig kísérő társal tegye, és csak abban az esetben, ha meggyőződött róla, hogy úti célját biztonsággal eléri, és a visszautazás feltételei is biztosítottak!
- Ha nagyobb távolságot kell gyalogosan megtennie, öltözzön rétegesen, felsőruházata lehetőleg legyen vízhatlan, vigyen magával meleg kávét vagy teát!
- Gépkocsival csak akkor induljon el, ha feltétlenül szükséges, ha gépjárműve megfelelő műszaki állapotban van és rendelkezik a biztonságos téli üzemeléshez szükséges felszereléssel (téli gumibroncsok, hólánc, tartalék üzemanyag, elakadás esetére lapát vagy ásó, homok stb.)! Ebben az esetben sem tanácsos egyedül elindulni.
- Indulás előtt a gépkocsijában helyezzen el meleg takarót, elektromos kézilámpát, meleg italt, legalább egy napi étkezésre elegendő élelmiszert!
- Legyen felkészülve, hogy gépkocsija bármikor elakadhat, és esetleg csak napok múlva fogják kiszabadítani. Öltözetét úgy állítsa össze, hogy szükség esetén gyalog is képes legyen folytatni útját!
- Amennyiben hosszabb időt (néhány órát) kénytelen álló gépjárművében tartózkodni, a motor járatásával fűtheti az utasteret, de ne felejtse el legalább tíz-tizenöt percenként szellőztetni! Az álló jármű utasterébe ugyanis kipufogó gázok szivároghatnak, amelyek súlyos rosszullétet, esetleg halálos balesetet okozhatnak.
- Alkoholt soha ne fogyasszon a hideg elleni védekezés céljából! Kezdeti élénkítő hatása után csökkenti a fizikai teljesítőképességet, fáradtságot, bágyadtságot okoz, illetve csökkenti a helyzetfelismerő és -megítélő képességet, amely ilyen helyzetben életveszélyes lehet.

Ónos eső esetén:

Felhívjuk az állampolgárok figyelmét, hogy tekintettel a megváltozott időjárási körülményekre, fokozott óvatossággal közlekedjenek. Aki teheti, ne használjon gépjárművet! Amennyiben az feltétlenül szükséges, akkor tartsák be a téli közlekedésre vonatkozó szabályokat:

- csak kifogástalan műszaki állapotú, a téli időjárásra felkészített gépjárművel induljanak útnak,
- a gépjárművek üzemanyag tartályát töltsék fel, gondoskodjanak tartalék üzemanyagról is,

- a gépjárműben legyen takaró, forró tea,
- a megváltozott időjárási körülmények még a gyakorlott vezetőket is próbára teszik, kellő vezetési gyakorlat hiányában ne induljanak útnak,
- amennyiben a gépjárművel való közlekedés ellehetlenedik, húzódjanak félre és várják meg, amíg a síkosság-mentesítést végző gépek járhatóvá teszik az útszakaszt!
- Várhatóan megnövekszik a mentő szervezetek (tűzoltóság, mentők) vonulási ideje is.

Különös gondot kell fordítani a járdák síkosság-mentesítésére is, melyet közterületen az önkormányzat, míg magánházak esetén a tulajdonos hajt végre.

A csapadék ráfagyhat a fák ágaira – növelve azok súlyát -, így számolni kell az ágak, gallyak letörésével is.

Fontos, hogy a parkolóhelyet, a járdán való közlekedés vonalát úgy válasszuk meg, hogy az esetlegesen lehulló ágak személyi sérülést és anyagi kárt ne okozzanak!

Földrengés:

A településünk nem tartozik a földrengés veszélyes települések közé, de szívlelje meg az alábbiakat!

Hogyan érzékelhető a földrengés?

Kezdetben gyenge rezgést érzünk, amelyet intenzív, többirányú, akár körkörös mozgású rázkódás követ, és morajló vagy bögő hang kísér. Mindez nem tart tovább néhány vagy néhány tíz másodpercnél.

A földrengést megelőzni, elkerülni nem lehet, de felkészülni szükséges

- a sérülések (ember, állat) és az anyagi kár minimalizására,
- 3 napos önellátó élethelyzetre.

Ha a földrengésre felkészül, egyúttal felkészül egyéb veszélyhelyzetekre is. Át kell gondolni, milyen sérülések érhetnek bennünket és otthonunkat, és ezeket hogyan kerülhetjük el, illetve minimalizálhatjuk.

A felkészülés lépései:

- Tegyük biztonságossá lakásunkat; jelöljük ki menekülési útvonalakat!
- Készítsünk elő 3 napra elegendő létfontosságú eszközöket, élelmiszereket, sőt autónkban is tartsunk veszélyhelyzeti felszereléseket!
- Próbáljuk ki a védekezési, menekülési lehetőségeket!
- Ismerjük meg
 - a veszélyhelyzeti magatartásmódokat,
 - elsősegély-nyújtási ismereteket,
 - kézi tűzoltó készülékek használatát!

Mit tegyünk tehát földrengés előtt?

Tegyük biztonságossá lakásunkat. Sétáljunk végig lakásunkon, és gondoljuk végig, hogy mi történhet a berendezési tárgyakkal erős rázkódás esetén. Kérhetünk tanácsot szakemberektől is (építész, mérnök, biztosító stb.).

Mi rejthet veszélyt?

- A felújítási munkák elhanyagolása. Végezzük/végeztessük el pl. a megrepedezett falak, gyenge kémény javítását, laza vagy hiányos tetőcserepek rögzítését, pótlását! A falra rögzített ill. nehezebb tárgyakat (pl. tükör, festmény, polc) erősítsük meg, az ágyakat ne ezek közelébe helyezzük el!
- A törött ablaküvegszilánkoktól függönnyel védekezhetünk.
- Az éghető anyagokat, házi vegyszereket fűtőtestektől, nyílt lángtól tartsuk távol!
- A fontos iratokat tűzbiztos dobozban tároljuk.
- A menekülési útvonalakat minden családtagunk ismerje, azokat mindig hagyjuk szabadon! Próbáljuk is ki, hogy felidézhető legyen vészhelyzetben!

Legyen készenlétben:

- Vastag ruha, cipő, kesztyű (ezek megvédhetnek meneküléskor az éles törmelékektől, szilánkoktól, hideg időjárástól),
- elsősegély doboz,
- tűzoltó készülék,
- a családtagok és a segítő szervek telefonszámai (pl. a telefonkönyv borítóján),
- generátor a létfontosságú elektromos eszközök (pl. kerekesszék) működtetéséhez,
- veszélyhelyzeti csomag.

Ismerjük meg, mit kell tennünk földrengés bekövetkeztekor, és készítsük fel gyermekeinket is! Ha az iskolában éri őket földrengés, kövessék a pedagógusok útmutatásait, semmiképp se maradjanak egyedül! Egyeztessünk a szomszédokkal is (pl. egymás segítése, háziállatok elhelyezése).

Legyen megfelelő biztosításunk!

Mit tegyünk földrengés esetén?

Amíg tart a rengés,

- ne hagyjuk el az épületet, illetve ne próbáljunk meg bejutni, ugyanis a legtöbb sérülés ilyenkor történik (pl. ledőlő kémény, lehulló vakolat, üvegcserep miatt).
- Az épületen belül igyekezzünk minél távolabb kerülni ablakoktól, üvegektől, könyvespolcoktól és olyan tárgyaktól, amelyek leesve sérülést okozhatnak. A konyhából biztonságosabb helyre (pl. nappaliba) meneküljünk.
- Keressünk menedéket az asztalok alatt, ajtókeretben, a szoba sarkában.

Mit ne tegyünk földrengés esetén?

- Ne használjuk a telefont feleslegesen, csak életveszély esetén, mert a hatóságoknak szükségük van minden szabad vonalra.
- Ne gyújtsunk gyufát vagy villanyt!

A földrengést követően

- figyeljünk az esetleges utórengésekre! A főrengést követő utórengés általában kevésbé veszélyes, de az erőssége hasonló lehet a főrengéséhez. Az utórengés a meggyengült épületekben további károkat okozhat, és a mentési munkálatokat is veszélyeztetheti. Az utórengés a főrengést követően azonnal, de akár órákkal, napokkal, hetekkel vagy akár egy hónappal később is bekövetkezhet. Az erősen megsérült épületeket minél hamarabb el kell hagyni!

Liftet használni tilos!

- Kiseb kezdeti tüzet elolthatunk kézi tűzoltó készülékkel vagy letakarással. Gázok és füst ellen védjük arcunkat, szemünket, a szabad bőrfelületet nedves ruhával!
- Vegyünk fel vastag ruhát, cipőt, kesztyűt, hogy védjük magunkat! Vigyük magunkkal a kitelepítési és veszélyhelyzeti csomagunkat!
- Hallgassa a rádiót, vagy az akkumulátorral működő televíziót. Hallgassa meg a veszélyhelyzeti híradásokat.
- Telefonját - vezetékessé vagy mobilt - CSAK veszélyhívásra használja!
- Óvatosan mozogjon a lakásban! A meglazult és elmozdult bútorok balesetet okozhatnak.
- Maradjon távol a romos területektől! Csak akkor közelítse meg az összedőlő vagy károsodott területet, ha erre a rendőrség, a tűzoltóság vagy a katasztrófavédelem munkatársai kérik! Visszatérni a lakásba csak a hatóságok engedélyével lehet.
- Segítsen a bajba jutott embereken! Segítsen családtagjain, a szomszédjain, a mozgássérülteken, gyerekeken! Amennyiben kiképezték, segítsen az elsősegélynyújtásban. Ne mozgassa a súlyosan sérülteket, kivéve ha közvetlen életveszélynek vannak kitéve. Ha ilyet észlel, kiáltson segítségért!

- Takarítsa fel a kiömlött üzemanyagot, vegyszert vagy az egyéb gyúlékony anyagokat! Elem-lámpával ellenőrizze, majd zárja el a gáz- és elektromos készülékeket, az elektromos főkapcsolót! A gázvezeték főkapcsolóját csak szivárgás gyanújakor szabad elzárni, visszakapcsolni pedig csak szakembernek lehet.
- Nyugtassa meg a riadt állatokat! Ha lehet, őket is menekítse ki!

Ha tömegben van (pl. bevásárló központban, színházban):

- Vigyázzon, nehogy a pánikba került tömeg összetapossa! Maradjon védett helyen, amíg tart a rengés.

Ha autóval közlekedik:

- Álljon meg az út szélén, távol hidaktól, felüljáróktól! Maradjon az autóban!

2. **Civilizációs eredetű veszélyek**

Veszélyes anyagok tárolása, szállítása

Mit kell tenni abban az esetben, ha veszélyes anyagokkal kapcsolatos baleset történik környezetünkben?

Ha elegendő idő áll rendelkezésre:

- A szabadon hagyott tárgyakat (játékok, mosott ruha stb.) és a háziállatokat vigye be a házba!
- Figyelmeztesse a szomszédokat, bizonyosodjon meg, hogy a gyerekek és a segítségre szoruló felnőttek biztonságban vannak!
- A legelő állatokat terelje be karámokba!
- Keressen védelmet otthonában vagy más megfelelő helyen!
- Menjen a legmagasabban lévő, a veszélyforrással ellenkező irányba néző szilárd falazatú szoba-bába!
- Kapcsolja be a rádiót vagy a televíziót!
- Csukja be az összes ajtót, ablakot!
- Kapcsolja ki a ventilátort és a klímarendszert!
- Csukja be a zsalukat, engedje le az ablakredőnyöket!
- Kerülje el a huzatot, ellenőrizze a nyitott kéményeket és a szellőzőrendszert, amely beengedheti a kinti levegőt!
- Ragassza le az ajtókat, ablakokat széles ragasztószalaggal!
- Ne telefonáljon sürgősen!
- Ha a mérgező anyag mellett gyúlékony gázok szabadulnak ki, vagy fennáll ennek lehetősége egy baleset kapcsán, azonnal kapcsolja ki az áramot (robbanásveszély)!

Egyéni megelőző intézkedések a mérgező felhő terjedésekor a vegyi baleset alatt:

- Maradjon otthon vagy olyan helyen, ahol megfelelő védelem van!
- Ne hívja a hatóságokat vagy az üzemet!
- Ne gátolja az üzembe való belépést!
- Ne maradjon kint, kerülje az érintkezést a mérgező felhővel, amennyire csak lehet. Ha ki kell mennie a szabadba, takarja el az arcát és a száját nedves törülközővel vagy használjon filteres védőmaszkot!
- Ne kapcsolja be a szellőzést, légkondicionálót!
- Keressen védelmet szilárd falazatú és néhány ablakkal és ajtóval ellátott helyiségben!
- Mindig olyan helyiségben tartózkodjon, ami a földszinttől feljebb van, miután a nehéz gázok az alsóbb helyiségekben gyűlnek össze.
- Ne engedjen be kívülről levegőt!
- Hallgassa a rádiót, a hangosbemondó közleményét és nézze a televíziót (helyi adókat)!

- Ha a mérgező anyag mellett gyúlékony gázok szabadulnak ki, maradjon távol az ablakoktól, mivel a robbanás helyszínét körülvevő területen az ablakok betörhetnek, és veszélyt jelenthetnek a repülő törmelékek és üvegszilánkok.

Egyéni megelőző intézkedések a mérgező felhő terjedését követően:

- Várjon mindaddig, amíg a TV, a rádió vagy a szirénajel a helyzetet veszélytelennek nem nyilvánítja, és
- ezt követően szellőztessen!
- Kövesse a hatóságok instrukcióit (rádió, TV, nyomtatott média, internet, hangosbemondó közleménye)!
- Engedje ki az állatokat a karámokból, de ne legeltesse őket a helyi friss takarmánnyal, amíg nem mentesítettek mindent!
- A mérgező felhő elvonulását követően, amelyből szennyezett anyag kerülhetett ki a talajra és más helyre, ami szükséges, mentesítse:
 - Vegye le a cipőjét, mielőtt belép a lakásba!
 - Mossa le a lépcsőket, fűtőtesteket, lámpákat stb. nedves ruhával! Mossa le az ablakokat és az ablakpárkányt; mossa és porszívózza át a szőnyegeket! Lehetőleg olyan porszívót használjon, ami mikrofilteres.
 - Zuhanyozzon minden nap, mossa a kezét, haját, szakállát!
 - Locsolóval mossa le a házat és a környezetét (bejárati utakat, balkonokat, teraszokat, stb.)!
 - Ne kavarja fel a szemetet, mialatt takarít!
 - Ne egyen saját termesztésű gyümölcsöt és zöldséget!
 - Csak vákuumsomagolású élelmiszert fogyasszon; mossa meg vagy dobja ki az olyan ételt, ami szennyezett lehet!
 - Bizonyosodjon meg arról, hogy a kisgyerekek nem vehetnek szennyezett dolgokat a szájukba (különösen kint)!

A gazdaságban jelen lévő veszélyes anyagok tárolása, feldolgozása, felhasználása magában hordja a súlyos ipari balesetek kialakulásának kockázatát. Szerencsére ilyen súlyos balesetek ritkán fordulnak elő.

A katasztrófavédelmi törvény az érintett üzemek vezetőinek kötelességévé teszi az üzemben jelenlévő veszélyes anyagokkal kapcsolatos kockázatok felmérését, a reálisan feltételezhető súlyos balesetek bekövetkeztekor jelentkező hatások meghatározását, a lakosság és a környezet védelmének érdekében a szükséges üzemi megelőző intézkedések megtételét. Ezen információt a veszélyes üzem biztonsági dokumentációja tartalmazza. A veszélyes üzem biztonsági dokumentációja nyilvános, a helyi polgármesteri hivatalban mindenki számára hozzáférhető.

Fontos követelmény, hogy az üzemeltető köteles minden tőle elvárható megtenni a súlyos balesetek megelőzésére, és a kialakult balesetek üzemen belüli hatásainak mérséklésére.

Általános tudnivalók:

Veszélyes anyagokkal kapcsolatos baleset esetén gépi vagy kézi sziréna hangja riasztja a lakosságot.

Amikor a jelzést meghallja:

- munkahelyén vezetője intézkedései alapján cselekedjen!
- Ha az utcán közlekedik, a lehető legrövidebb úton menjen haza (ha csak a hatóságtól erre vonatkozóan hangosbemondón keresztül, vagy más módon ellentétes utasítást nem kap)!
- Ha otthonában tartózkodik, a következők szerint cselekedjen!

KATASZTRÓFARIADÓ – 120 másodperces folyamatos emelkedő és mélyülő szirénahang. Jelentése: VESZÉLY!

120 másodpercig tartó, váltakozó hangmagasságú, folyamatos szirénahang jelzi a közvetlen veszélyt. Ekkor el kell hagyni az utcákat, a közterületeket és menedéket kell keresni.

VESZÉLY ELMÚLT – 2 x 30 másodperces folyamatos állandó hang, közte 30 másodperces szünettel. Jelentése: A VESZÉLY ELMÚLT!

2 x 30 másodpercig tartó, egyenletes hangmagasságú szirénahang, a jelzések közötti 30 másodperces szünettel, amely jelzi a veszély elmúltát.

Vegyveszély esetén végrehajtandó lakossági feladatok:

1. A baleset bekövetkeztéről szirénajel tájékoztatja.

2. Keressen védelmet otthonában!

3. Csukja be az ajtókat és az ablakokat!

4. Kapcsolja ki a szellőző és a klímarendszert!

5. Menjen a lakás legmagasabb helyiségébe!

6. Figyelje a médiákadásait!

Szükség esetén: elzárkózás

A lakosság védelmének elsődleges módszere az elzárkóztatás. Az elzárkóztatással kapcsolatos információkat elsősorban a médiákon keresztül, a szabadban tartózkodók az elzárkóztatásra szóló felhívást a riasztó-tájékoztató eszközökön keresztül kaphatják meg.

A szabad területen lévők az elzárkózásra szóló felhívás hallatán kötelesek azonnal a legközelebbi fedett, részben, vagy teljesen előkészített helyiségbe vonulni.

Az otthon lévők kötelesek az úton lévőket befogadni. Az esetleges vegyi-, vagy egyéb sérülést szenvedett személy köteles jelentkezni a kijelölt orvosi segélyhelyen, hogy megfelelő orvosi ellátásban részesülhessen.

Elzárkózáskor végrehajtandó feladatok: redőnyök leeresztése, klímaberendezés leállítása, a nyílászáró eszközök fokozott szigetelése (szigetelő csíkokkal, ragasztószalagokkal, pokróccal, vizes ruhákkal való eltakarással).

Járványok

Hogyan alakul ki egy járvány?

A járványok nagy elterjedésű, embernél vagy állatnál fellépő, bejelentésköteles fertőző betegségek. Több áldozatot szedtek eddig, mint az összes háború együttvéve. A járványok általában nem csak orvosi kérdéseket, hanem sokkal inkább szociális problémákat vetnek fel. A higiénia hiánya háborús- és békeidőkben egyaránt felel a járványok elterjedéséért, elsősorban természeti katasztrófák következtében vagy a szegénynegyedekben.

Ajánlott magatartási szabályok járványok megjelenése esetén:

- Mindig kövesse a hatóságok utasításait, még ha azt nehéz is elfogadni (pl. karantén)!
- A járvány alatt bejelentési kötelezettség van érvényben. Ha magán vagy másokon a betegség tünetit észleli, azt azonnal jelezze a hatóságoknak!
- Ha magán észleli a betegség tüneteit, kerülje a társas érintkezést, és várja meg a kikerkező orvosokat!
- Törekedjen a maximális higiéniaára: gyakran mosakodjon, mosson kezet, főleg étkezés vagy főzés, illetve a lakásába való visszatérés előtt.
- Maradjon távol a tényleges és a potenciális gócpontoktól (pl. nyomornegyed, állatfarm)!
- Lehetőleg ne menjen olyan helyre, ahol nagy tömegek fordulnak meg (pl. metró, bevásárlóközpont)!
- Ügyeljen a cseppfertőzésre: arcát takarja el egy kendővel, vagy maszkkal!
- Ne érintkezzen a betegség tényleges vagy potenciális hordozóival!
- Ne érintkezzen emberi vagy állati eredetű testnedvekkkel, vizelettel, széklettel!
- Ne érintkezzen olyan tárgyakkal, melyek kapcsolatba kerülhettek a fertőzőttel, illetve annak testnedveivel, vizeletével, székletével!
- Semmilyen formában ne érintkezzen állatokkal!
- Ha halott embert vagy elhullott állatot talál, ne érintkezzen vele! Kerítse el és értesítse a hatóságokat!
- Fokozottan figyeljen a gyerekekre, idősekre, és bárkire, aki valamilyen okból nem tudja teljes mértékben betartani a szükséges óvintézkedéseket!
- Ne fürödjön a természetes vizekben!
- Kizárólag palackozott vizet és vákuumcsomagolt ételt fogyasszon!
- Folyamatosan kövesse a híradásokat!

Az itt felsoroltak a legfontosabb tanácsok, melyek mindegyikét ajánlott követni, amíg a hatóságok a vírust be nem azonosítják és ki nem adják a követendő utasításokat. Ezek ellenére nem árt a maximális biztonságra törekedni.

Tömegrendezvények

A könnyebbé váló közlekedés és a népesség növekedése miatt egyre több ember látogatja a különböző eseményeket, rendezvényeket. A sportmérkőzéseken, a tüntetéseken vagy a bevásárlóközpontokban nagy tömeg gyűlhet össze. A csoportos emberi magatartás egyik legkatasztrófálisabb megjelenési formája a pánik okozta, tömeges, fejvesztett menekülés. Ez a menekülés gyakran halálos kimenetelű balesetekhez is vezethet, mert a tömeg embereket nyom össze vagy tipor el. Ezt a viselkedést gyakran életet veszélyeztető szituációk váltják ki, pl. tüzeset egy zsúfolt épületben, természeti katasztrófák stb. Vannak esetek, amikor az ülő- vagy állóhelyekért siető emberek között alakul ki pánikszerű rohanás, máskor pedig minden ok nélkül. A szakemberek ugyan folyamatosan dolgoznak ki módszereket az ilyen szerencsétlenségek mértékének csökkentésére, de a tömeges események száma és mérete egyre nő, ezek gyakorisága is emelkedik. Ezért fontos az emberek felkészítése a tömegpánik elkerülése érdekében.

Hogyan alakul ki a pánik?

Veszély kialakulása esetén az emberek között a pánik elkerülhetetlen.

Az emberi agy a veszély elkerülése érdekében automatikusan próbál védekezni; hirtelen megnő az idegrendszer alapizgalmi szintje, és ennek következményeként egyszerűen a legtöbb ember képtelen arra, hogy gondolkozzon, racionálisan felmérje a helyzetet. Ezt hívják „idegrendszeri korlát”-nak. Az agy tehát blokkolja a gondolkodást, „vészhelyzet” üzemmódra kapcsol, és csak az ösztönök működnek; pánik van, tehát menekülni kell. Éppen úgy, mint az állatoknál. Az állatvilágban is az nyer és az éli túl, aki gondolkodás nélkül azonnal reagál.

Amikor a tömeg egy emberként ismeri fel, hogy életveszélyes helyzet alakult ki, mindenki gondolkodás nélkül a legegyszerűbb megoldást választja, azt csinálja, amit a többiek. Az emberek meggyorsítják lépteiket. Ilyenkor a gyors haladás következtében egyre közelebb kerülnek egymáshoz, és megkezdődik a lökdösődés. A haladás koordinálatlanná válik, különösen ha szűk kijáraton próbálnak átmenni.

A kijáratoknál dugulások és tömörülések keletkeznek. Az összepréselődött emberek tömege hatalmas erőt fejt ki. Az egyén ilyenkor úgy látja, hogy a többi ember jelenléte egyenesen akadályozója a menekülésének, ezért a velük való együttműködés helyett inkább a versenyt választja a reakció formájaként, s a tét saját életének mentése. A menekülés egyre kilátástalanabb, mivel a sérült, földre zuhanó emberek további akadályt képeznek. Az emberek hajlanak a közelükben lévők utánzására. A megvadult, vak tömeg gyakorta észre sem veszi, hogy van másik kijárat, amelyen könnyen elmenekülhetnének.

A menekülési pánikhelyzeteknek 2 alapváltozatát különböztethetjük meg:

1. Az emberek tudják, hogy merre van a kijárat, és a problémát elsősorban az okozza, hogy nem tudják elég gyorsan elhagyni a helyiséget, mert túl sokan vannak és a kijárat szűk, így ott az emberek feltorlódnak. Ilyenkor a kijárat elé helyezett oszlop segíthet a szabad áramlás növelésében, mert csökkentheti az ott fellépő nyomást.
2. A másik alaphelyzet, amikor egy hirtelen, riadalmat keltő információ (például tűzriadó esetén) után zárt térben (terem, bolt, mozi) tartózkodó emberek próbálnak menekülni olyan feltételek között, amikor a sötét vagy füst miatt a kijárat helye nem látható. Ekkor a "feladat" része a kijárat megtalálása, és kérdés, hogy ebben a pánikhelyzetben az emberek képesek-e kollektív módon cselekedni.

Mit tegyünk?

- Mielőtt még elkezdődne a hanyatt-homlok menekülés, egy nagyon pontos, nagyon rövid, nagyon egyszerű instrukcióval kell megmondani vagy megmutatni, hogy merre van a kijárat!
- Fontos a „Lassan járj, tovább érsz.” mondás gyakorlati alkalmazása. Ha normális léptekkel haladnak az emberek, könnyebben eljutnak a kijáratig és átjutnak rajta, mintha rohannának.
- Maradjunk nyugodtak, higgadtak! Vigyázzunk társainkra!
- Ha sérült embert látunk, vigyük védett helyre! Nyugtassuk meg, öntsünk belé erőt! Minél hamarabb értesítsük a mentőket!

LAKOSSÁGI TÁJÉKOZTATÓ

Árvíz: a folyó vízszintje hóolvadás, jégtorlódás vagy heves esőzések miatt megemelkedik, majd ki lép a medréből és elárasztja a vidéket. Víz alá kerülhetnek lakot települések, ipari és más objektumok, termőföldek; sérülhetnek a víz, gáz, villamos- és hírközlő berendezések; fertőzés és járványveszély alakulhat ki. A védekezés elősegítése mellett fontos, hogy legyünk felkészültek az esetlegesen kialakuló árvízi, belvízi károsító jelenségekkel szemben.

Megelőzés szempontjából fontos, hogy a belterületi vízvezetők állapota folyamatosan megfelelő legyen, ezért valamennyi telektulajdonos köteles az ingatlana előtti vízvezető árkot, átérészt tisztántartani.

Készüljön fel!

- Készítsen elő zseblámpát, elemes rádiót, mobiltelefont, illetve ezekhez tartalék elemeket és akkumulátorokat!
- Szerezzen be megfelelő védőruházatot: gumicsizmát, vízhatlan ruhákat, kesztyűt!
- Az udvarról vigyen be a lakásba minden olyan dolgot, amit a víz elsodorhat, vagy amiben kárt tehet!
- Értéktárgyait, háztartási eszközeit vigye fel a padlásra illetve az emeletre, vagy szállítsa el!
- Ha van rá lehetősége, segítsen a szomszédjainak, ismerőseinek, vagy jelentkezzen a hatóságoknál önkéntesnek!

Magatartási szabályok árvízveszély, kitelepítés esetén

A megáradt folyóvíz kiszámíthatatlan, ne menjen bele!

Ha előntött területen, úttesten gyalogosan kell áthaladnia, legalább ketten induljanak el, hogy segítséget tudjanak nyújtani egymásnak. Előtte győződjön meg a víz mélységéről, és vegyen fel megfelelően védő lábbelit. A leszakadt villanyvezeték életveszélyes!

- Figyelje a külső tájékoztatást, ha lehet a televízió és a rádió híradásait, a hangosbeszélőt, a szírenát!
- Csak segélykérési céllal telefonáljon, mert a mentőerőknek szükségük lehet a vonalakra!
- Ha a hatóság a lakóhely elhagyására szólít fel, kövesse az utasításokat!
- Kitelepítés során érvényesül a család együtt tartásának elve.
- Mielőbb térjen a lakásába, hogy a kitelepítésre, kimenekítésre a család együtt tudjon felkészülni!
- Ha a veszélyhelyzet bekövetkeztekor a tanulók az iskolában tartózkodnak, az osztályok tanulóiért a nevelő felel, ő viszi őket a kitelepítési gyülekező helyre, a befogadási helyen leadja a névsorukat.
- Készítse össze családjá számára hátizsákban vagy válltászában - hogy a keze szabadon maradjon - a legszükségesebb személyes felszereléseket (**veszélyhelyzeti csomag**)!
- A lakásból való távozáskor zárja el a víz-, gáz-, elektromos vezetéket.
- Csukja be az ablakokat, az ajtókat kulccsal zárja be!
- A kályhákban, tűzhelyekben égő tüzeket oltsa el!
- A megadott gyülekezőhelyet lehetőleg gyalog, a kijelölt útvonalon közelítse meg!
- Csoportosan közlekedjen, hogy segíthessenek egymáson!

- Ne hallgasson rémhírekre, ne terjessze azokat!
- Mindenkinek eldöntheti, hogy a kijelölt befogadó helyre vagy rokonokhoz, ismerősökhöz megy.
- A gyermekekre, idősekre és betegekre különösen oda kell figyelni. A gyülekezőhelyen be kell jelenteni a mozgásképtelen betegeket, akiket a mentőegységek szállítanak el, de magukra hagyni őket nem szabad!
- Ne veszélyeztesse senki az életét a család értékeinek védelmével, mert a hátra maradt ingatlanok, egyéb vagyontárgyak őrzését a rendőrség, polgárőrség, őrző-védő szervezetek végzik.
- Ne kíséreljen meg átkelni a hömpölygő vízen, mivel nem ismeri annak mélységét és sodrásának erejét! Már a 20 centiméter magasságú vízfolyás is ledöntheti az embert a lábáról.
- Autóval se kísérelje meg az átkelést az áradaton! Már a 30-40 centiméter mélységű víz is károsíthatja gépjárművét olyan mértékben, hogy az leálljon.

Veszélyhelyzeti csomag: könnyen szállítható, max.. 20 kg súlyú, feltüntetve rajta a tulajdonos neve.

A csomag tartalmazza:

- a személyi okmányokat, értéktárgyakat, készpénzt, bankkártyát,
- két-három napi élelmiszert - konzerv, nem romlandó élelmiszer (szükséges naponta 3000-3600 kalória) -, egy liter ivóvizet,
- az évszaknak megfelelő lábbelit, felsőruházatot, fehérneműt,
- tisztálkodási eszközöket,
- rendszeresen használt gyógyszereket, gyógyászati segédeszközöket (a gyógyszerérzékenységet jelezni kell),
- takarót (esetleg hálósákok, gumimatracot),
- ha van, hordozható rádiót,
- a gyermek kedves játékát, megnyugtatót.

Tudnivalók a visszatelepítésről

A veszély elmúltával a kitelepített lakosság visszatér a lakóhelyére. A visszatérés lehetőségének megállapítása a katasztrófavédelmi és a vízügyi szakemberek feladata. Akiket szervezett formában telepítettek ki, azokat szervezett formában telepítik is vissza. Amennyiben önállóan tér vissza, ezt feltétlenül jelezze lakhelyén.

- A településre csak akkor szabad visszatérni, ha megtörtént a fertőtlenítés.
- Ha az orvosok javasolják, adassa be a védőoltást!
- Ha a házán, lakásán repedéseket, töréseket lát, kérje a szakemberek véleményét lakása biztonságát illetően.
- Ha romosodást talál, a romok eltakarítása nagy körültekintést igényel, mert mozgásuk újabb omlást idézhet elő. Sose kezdjen egyedül a munkához, kérje a szakemberek segítségét!
- Az állati tetemetet, szemetet, amelyet a víz hordott az udvarára, kertjébe, ne ássa el! A szakemberek begyűjtik azokat.
- A vizet, villanyt, gázt csak a vezetékek és a hálózat ellenőrzése után szabad bekapcsolni.
- Az átázott elektromos készülékeket, a gázkazánt, konvektorokat üzembe helyezés előtt vizsgáltassa meg szakemberekkel!
- A vezetékes víz használata a hatóságok engedélye alapján történhet meg.
- A kút vize sokáig alkalmatlan még emberi, állati fogyasztásra, használata csak fertőtlenítés és ellenőrzés után lehetséges.

Szélvihar: a 70 km/h-nál erősebb szélvihar emberre, állatra veszélyes viharkárokat okozhat.

- Szilárd építményekről leszakíthatja a tetőfedeleket,
- súlyosan megrongálhatja az energiaellátás és távbeszélő berendezések vezetékeit,
- könnyű épületeket dönthet össze,
- közlekedési zavarokat, akadályokat idézhet elő,
- fákat törhet ki.

Megelőzés szempontjából fontos, hogy lakóépületeink karbantartottsága folyamatos legyen (tetőkúpok rögzítése, sérült cserepek cseréje, széldezkák alkalmazása, esőcsatornák rögzítése stb.). Kísérje figyelemmel az Országos Meteorológiai Szolgálat médiákban leadott közleményeit! Riasztási fokozat elrendeléséről az önkormányzat is tájékoztatja a lakosságot.

Mi a teendő szélviharban?

Hogyan védekezzünk szélvihar ellen, ha szabad ég alatt tartózkodunk?

- Viselkedjünk nyugodtan, körültekintően!
- Ha lehet, keressünk védett, stabil helyet (épület, aluljáró)!
- Távol haladjunk a fáktól, épületektől, hogy a letört ágak, cserepek, üvegszilánkok ne okozzanak sérülést!
- Védjük szemünket a portól, fejünket a szél sodorta tárgyaktól, ágaktól stb.!
- Oszlopba, kerítésbe kapaszkodjunk, hogy ne sodorjon el az erős szél!
- Tartsuk, védjük erősen a kisgyerekeket, ne szakadjunk el társainktól!
- A járműveket, sátrakat, gyenge szerkezetű építményeket hagyjuk el, mert bentől nem lehet érzékelni a fenyegető veszélyt! (Pl. rádőlhet a fa.)
- Leszakadt villamos távvezeték megközelíteni is életveszélyes!
- Szabadban végzett tűzveszélyes tevékenységet azonnal abba kell hagyni, a tüzet el kell oltani! (Pl. gázégetés kertben, tábortűz, szalonnasütés, kerti parti.)
- Csónakázni, fürdőzni erős viharban életveszélyes. Nagyobb vízfelület fölött összefüggő vízfüggöny alakulhat ki, emiatt jó úszók is megfulladhatnak. Vegyük komolyan a viharjelzéseket!
- Az állatok viselkedése kiszámíthatatlanná válik, megvadulhatnak, ezért ne érnünk hozzájuk, háziállatokat zárjuk be!
- Ha az előrejelzéseket követően van rá időnk, a ház körül található fák meggyengült ágait vágjuk le!
- A ház környékéről gyűjtsünk össze és vigyünk be az épületbe minden olyan tárgyat, amit a szél felkaphat (pl. műanyag kerti bútorok, szerszámok) – ezek ugyanis súlyos sérüléseket okozhatnak.

Óvintézkedések az épületen belül:

- Az ajtókat, ablakokat zárjuk be, ne menjünk ki a szabadba.
- Ne hagyjuk a kisgyerekeket, betegeket felügyelet nélkül, lehetőleg senki ne maradjon egyedül.
- Készüljünk fel áramszünetre (elemlámpa előkészítése).
- Áramtalanítsuk az elektromos berendezéseket.

Heves zivatarok

A zivatar olyan légköri jelenség, amelyet egy vagy több elektromos kisülés (villám) és/vagy dörgő, esetleg éles, csattanó hang formájában észlelünk. Magasra törő zivatarfelhők környezetében erős fel- és leáramlási területek váltakoznak kis távolságon belül. Emiatt általában kis területre korlátozódva ugyan, de rendkívül veszélyes kísérőjelenségek kialakulására is számíthatunk egy-egy heves zivatar idején. Előfordulhat nagy méretű (legalább 2 cm átmérőjű) jég, vagy erős vihar, 90 km/h fölötti szél- lökés. Extrém esetben azonban sokkal nagyobb méretű jégdarabok is hullhatnak, és orkán erejű (119 km/h fölötti) szélroham is kialakulhat. Intenzív zivatarokhoz hirtelen lezúduló, nagy mennyiségű csapadék is társulhat, ekkor a kis vízhozamú patakok pillanatok alatt hömpölygő folyókká szélesedhetnek. Az előbb említett veszélyes jelenségek bekövetkezési valószínűsége egy-egy heves zivatar estén - azok kifejezetten helyi jellege miatt - viszonylag csekély, szerencsés esetben nem is érintenek lakott települést.

Több heves zivatar összekapcsolódásakor zivatarláncról (zivatarrendszerről) beszélünk, ebben az esetben már a veszélyes kísérő jelenségek nem csak egy-két települést, hanem akár több megyét, régiókat is érinthetnek.

A károk csökkentésének lehetőségei:

- A vízvezető árkok és áttereszek karbantartása, rendszeres tisztítása megkönnyíti a víz természetes úton történő mielőbbi eltávozását.
- Meg kell oldani az épületek tetőzetéről a csapadékvíz elvezetését, és az épületek falaitól, illetve alapjától való távoltartását.
- A talajszint alatti tárolóterek, pincék, garázsok bejáratának kiképzését úgy kell megoldani (esetleg utólagosan), hogy 10-15 centiméter magasságú víz ne tudjon behatolni. Ezek a helyiségek, szükség esetén homokzsákokkal is megvédhetők az elöntéstől.
- Azokban az épületekben, amelyek járószintje nem, vagy csak kismértékben magasabb, mint a talajszint, és fennáll a vízbetörés veszélye, mindenféle vegyszert, mérget, permetezőszert olyan magasan kell elhelyezni, hogy az esetleg behatoló víz ne tudja elsodorni, illetve feloldani azokat.

Mit tegyünk?

- A legfontosabb feladat a víz elvezetése. Ennek érdekében figyelemmel kell kísérni az elvezető csatornák és áttereszek állapotát, szükség szerint el kell hárítani a víz útjába került akadályokat. Amennyiben a felgyülemlett csapadékvíz elvezetése gravitációs úton nem oldható meg, és lehetőség van annak átemelésére, az időjárás-előrejelzés pedig indokolja ezt, úgy meg kell kezdeni a szivattyúzást.
- Célszerű mindazon tárgyak rögzítése, amelyeket a víz elsodorhat. Ez történhet lesúlyozással vagy a talajhoz történő rögzítéssel.
- Ha a szabadban végzett munkálatok során elengedhetetlen elektromos berendezések (gépek) használata, azokat mindig a legnagyobb elővigyázatossággal kezelje, tekintettel a fokozott áramütés-veszélyre.
- Fokozott óvatossággal közlekedjen a víz alatt álló területen, akkor is, ha az elöntés csak néhány centiméter. A víz alatt ugyanis - láthatatlanul - gödrök, éles, hegyes tárgyak lehetnek, amelyek balesetet okozhatnak.
- Víz alá került területen csak különösen indokolt esetben kísérelje meg a gépkocsival történő közlekedést. Fel kell készülnie a jármű azonnali elhagyására, ha a vízszint emelkedik, vagy el akarja sodorni a gépkocsit. Figyelembe kell vennie, hogy bizonyos vízmagasság felett a személygépkocsi nem képes haladni és irányíthatatlanná válik.
-

- A vihar elmúltával meg kell vizsgálni a lehetséges veszélyforrásokat. Alaposan szemügyre kell venni a fákat, a veszélyesnek ítélt ágakat le kell vágni. A hosszabb időn keresztül elöntés alatt álló területen lévő fák gyökerei meglazulhatnak, és veszélyessé válhatnak. Ezeket ki kell vágni.
- Az épületek szerkezeti elemeit, elsősorban a tetőszerkezetet és a kéményeket – szükség esetén szakember közreműködésével - meg kell vizsgálni, és a baleseti veszélyforrásokat meg kell szüntetni.

Villámcsapás

Az emberek legnagyobb része, legyen az felnőtt vagy gyerek, fél a villámlástól. Van, aki a hangjától, más attól, hogy őt „tekinti” majd célpontnak a villám. S ez a félelem nem is alaptalan, hiszen rengeteg olyan esetről hallottunk már, amikor a villám nagy pusztításokat végzett. Manapság már sokkal nagyobb biztonságban vagyunk, nem veszélyeztet bennünket annyira a villámcsapás, mint régen élő rokonainkat, ugyanis a házak villámhárítóval vannak ellátva, így elég bent tartózkodnunk, s nincs mitől félni. Azonban előfordulhat, hogy olyankor kap el egy hatalmas vihar, amikor a legkevésbé számítunk rá, ráadásul egy perc alatt jön, így még időnk sincs arra, hogy behúzódjunk valahová. Aki- ket villámcsapás ér, többnyire súlyos égési sérüléseket szenvednek.

A villámcsapás az exponált helyen (hegytetőn, sík terepen, nagyobb vízfelületen) tartózkodókat veszélyezteti.

Védekezés villámcsapás ellen:

- Ha nagy villámlással járó vihar közelít vagy kap el minket, húzódjunk be valahová (ne magányosan álldogáló fa alá)! A legjobb egy ház vagy egy épület.
- Ha gépkocsiban ülünk, az ablakokat zárjuk be, a fém részeket ne érintsük meg!
- Hagyjuk el a kimagasló vagy exponált helyeket!
- Barlang, mélyedés akkor nyújthat védelmet, ha legalább 1,5 méter mély.
- Kerüljük a nedves talajt, azonnal hagyjuk el a vízfelületeket!
- Kerüljük a kőomlás-veszélyes szakadékokat!
- Védekezhetünk úgy is, ha 10-30 cm vastag szigetelőrétegre állunk (száraz kő, ruhanemű).
- Nem ajánlott öreg, magányosan álló fa alatt táborozni, mert a lezuhanó ágak összezúzhatják a sátrat, és a villámcsapás veszélye is itt a legnagyobb.

-